ཕྱོགས་བསྡུས་གསར་འགྱུར། 3

2024ལོའི་ཟླ་03ཚེས་29

ལྷོ་བོཁའིའི་བོདབོ་ཡིའིག་ཚགས་པར་
འགན་འཁུར་རྩོམ་སྒྲིག་པ།བསོད་ནམས་བསྟན་པ།ལག་བསྟར་རྩོམ་སྒྲིག་པ།ཡེ་ཤེས་བཟང་མོ།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）ལྷུན་རྩེ་རྫོང་ཨུད་ཀྱི་རྒྱུན་ཨུ།
རྒྱུན་ལས་རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་དངོས་གྲུབ།ཆུ་གསུམ་རྫོང་་
གི་རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་ཧུའུ་ཅན་པིན།གྲ་ནང་རྫོང་ཨུད་་་་
ཀྱི་རྒྱུན་ཨུ།དྲིལ་བསྒྲགས་པུའི་པུའུ་ཀྲང་ཁྲེན་ཡ་ལིན།སྣ་་་་་་
དཀར་རྩེ་རྫོང་ཨུད་ཀྱི་རྒྱུན་ཨུ།རྫོང་ཨུད་གཞུང་ལས་ཁང་་་་
གི་ཀྲུའུ་རེན་ཀྲའོ་ཡུང་བཅས་ཀྱིས་རང་སོ་སོའི་རྫོང
（ཆུས）གི་ལོ་ངོ་65རིང་བྱུང་བའི་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་་་་་་་
ཚོགས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་བྱས་་་་
པ་མ་ཟད། ལྷོ་ཁར་བཅའ་སྡོད་བོད་ལྗོངས་ཉིན་རེའི་་་་་་་་་་
ཚགས་པར་གྱི་གསར་འགོད་ས་ཚིགས་དང་།ལྷོ་ཁར་བཅའ་
སྡོད་བོད་ལྗོངས་་རླུང་འཕྲིན་བརྙན་འཕྲིན་ལས་ཁུངས།
ལྷོ་ཁ་རྒྱང་བསྒྲགས་བརྙན་འཕྲིན་ལས་ཁུངས།ལྷོ་ཁའི་་་་་་་་་་
མཉམ་འདྲེས་སྨྱན་སྦྱོར་ལྟེ་གནས་བཅས་ཀྱི་གསར་འགོད་་་་་
པས་བཏོན་པའི་དྲི་བར་ལན་བསྐྱོན་པ་རེད།
ལོ་65ཡི་རིང་དང་ལྷག་པར་དུ་ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་་་་་་་
བཅོ་བརྒྱད་པ་འཚོགས་ཚུན་སྣེ་གདོང་ཆུས་ཀྱི་དཔལ་་་་་་་་་་
འབྱོར་བསྡོམས་འབོར་བརྟན་པོའི་ངང་རྒྱ་ཆེར་ཕྱིན་པ་་་་་་་་་
དང་ཕྱོགས་བསྡུས་དངོས་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་འཕར་ཡོད།

2023ལོར་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་་་་
སྒོར་དུང་ཕྱུར་87.05ཟིན་ཡོད།ལྷུན་རྩེ་རྫོང་གི་དཔལ་་་་་་་
འབྱོར་དམིགས་ཚད་ཁག་མགྱོགས་མྱུར་འཕར་བ་དང་་་་་་་་་་
དཔལ་འབྱོར་སྟོབས་ཤུགས་མངོན་གསལ་དོད་པོས་ཆེ་རུ་་་་་
ཕྱིན་ཡོད།2023ལོར་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱིའི་རིན་ཐང་་་་
སྒོར་དུང་ཕྱུར་20ལས་བརྒལ་ཡོད།ཆུ་གསུམ་རྫོང་གི་་་་་་་་་་
དཔལ་འབྱོར་གྲུབ་ཚུལ་དང་དཔལ་འབྱོར་བསྡོམས་འབོར་་
གཉིས་ཀ་འཕུར་མཆོང་ཆེན་པོ་མངོན་འགྱུར་བྱུང་བ་དང་།
2023ལོར་ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་་་་
སྒོར་དུང་ཕྱུར་12.2ཟིན་ཡོད།གྲ་ནང་རྫོང་གི་དཔལ་་་་་་་་་་
འབྱོར་སྤྱི་ཚོགས་གོང་འཕེལ་བརྟན་ཐོག་ཡར་བརྩོན་བྱུང་་་་་
ཞིང་།ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱིའི་རིན་ཐང་བསྡོམས་འབོར་་་་
སྒོར་དུང་ཕྱུར་22.2ཟིན་པ།སྣ་དཀར་རྩེ་རྫོང་གི་ཕྱོགས་་་་་་
བསྡུས་སྟོབས་ཤུགས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་གོང་མཐོར་སོང་སྟེ།
ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་སྤྱིའི་རིན་ཐང་སྒོར་དུང་ཕྱུར་12.3
བརྒལ་ཡོད་པ་རེད།
བསོད་ནམས་བསྟན་པས་བསྒྱུར།བསོད་དོན་དང་་་་
ཡེ་བཟང་གིས་ཞུས།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）སྐྱེ་ཁམས་བཅོས་སྐྱོང་མ་་་
ལག་དང་བཅོས་སྐྱོང་ནུས་པ་དེང་རབས་ཅན་གྱི་ཆུ་ཚད་་་
རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་མཐོ་རུ་གཏོང་བ་དང་།ལྗང་མདོག་་་་་
དང་རྒྱུན་མཐུད་ཆོག་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བུར་སྐྱོད་་་་
པ།རྒྱལ་ཡོངས་དང་ཐ་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་
གྱི་མཐོ་ས་ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒུས་འཛུགས་གཏོད་བཅས་་་་་
བྱས་ནས་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་བོད་ལྗོངས་འཛུགས་སྐྲུན་་
བྱེད་པར་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་ཕན་པ་ཟམ་མི་ཆད་པར་བཏོད་་་་་་་
ཡོད།
ད་ཆའི་བོད་དུ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་དང་།ཆུ་་་
མོ་དྭངས་ཤིང་གཙང་བ།མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཞི་་་་་་་་་་
མཐུན་མཉམ་གནས་བཅས་ཡོད།གྲངས་གཞི་ལས་མངོན་
པར།ད་ཆ་བོད་དུ་སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་ངོས་གྲུ་ཁྲི་41.22
ཟིན་པའི་རིམ་པ་ཁག་དང་རིགས་ཁག་གི་རང་བྱུང་སྲུང་་་
སྐྱོང་ཁུལ་47ཡོད་པ་དང་།ནགས་ས་དང་།རྩྭ་ཐང་།
འདམ་ར།ཆུ་ཁོངས་སོགས་སྐྱེ་ཁམས་ནུས་པ་ཅུང་ཆེ་བའི་
ས་ཆའི་རིགས་སྤྱི་ལེ་ངོས་གྲུ་ཁྲི་108.11བར་མང་དུ་ཕྱིན་
ཡོད་པ་རེད།ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གི་མཁའ་རླུང་་་་་་
སྤུས་ཀ་ལེགས་པའི་ཉིན་གྲངས་བསྡུར་གྲངས་99%ཡན་་་
ཟིན་པ་དང་།གཙང་པོ་དང་།མཚེའུ།མཚོ་བཅས་གཙོས་
པ་ཆུ་སྤུས་རིགས་གསུམ་པའི་ཚད་གཞིར་སླེབས་པའམ་་་་་
ཡང་ན་དེ་ལས་ལེགས་པ་ཡོད་པ།ས་རྒྱུའི་ཁོར་ཡུག་གི་་་་་་་་
སྤུས་ཚད་བདེ་འཇགས་ཀྱི་ཆུ་ཚད་དུ་སླེབས་ནས།བོད་ནི་
སྔར་བཞིན་འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ཡག་ཤོས་
ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་གྲས་ཤིག་རེད།
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་འཇགས་སྲུང་བཅད་་་
བརྟན་པོ་བསྐྲུན་ནས་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་ལྗང་་་་་
མདོག་འཆར་གཞི་ལེགས་པར་བཀོད་པ།
དཔྱིད་འགོར་བརྗིད་ཆགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཕོ་་་་་་་་
བྲང་པོ་ཏ་ལ་དང་ལྷ་ས་སྐྱིད་ཆུའི་ལྷོ་ངོགས་སུ་ཡོད་པའི་་་་་
སྔོ་ཐིང་ཐིང་གི་རི་བོའི་དབར་གཙང་པོ་གཅིག་གིས་ཆོད་་་
ཀྱང་ཕན་ཚུན་སྔར་བཞིན་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ་ཀྱི་་་་་་་་་
ཡོད།ཡིད་དབང་འཕྲོག་པའི་ཡུལ་སྐོར་བ་མང་པོ་དེ་གར་
ཡོང་སྟེ་སྐྱིད་ཆུའི་ངོགས་ནས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་ཆུ་ནང་གི་
ལྡོག་གྲིབ་ལ་པར་རྒྱག་པ་དང་ལྷ་སའི་ཡུལ་ལྗོངས་ཧྲིལ་་་་་་་
པོར་ལྟ་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།དེ་ག་ནི་སྙན་གྲགས་ལྡན་་་་
པའི་ལྷ་སའི་ལྷོ་རིའི་སྤྱི་གླིང་རེད།
“ད་ལྟ་ལྗོན་ཤིང་མང་པོ་དེ་འདྲ་མཐོང་རྒྱུ་འདུགལོ་་
འགའི་གོང་ང་རང་འདི་གར་ལས་ཀར་སླེབས་མ་ཐག་་་་་་་་
པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁུལ་ནི་དངོས་འབྲེལ་རི་བོ་སྐྱ་ཐེར་ཐེར་་
ཞིག་རང་རེད”ཅེས་ལྷོ་རིའི་སྤྱི་གླིང་གི་ལས་དོན་མི་སྣ་་་་་་་་
བཀྲ་ཤིས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བརྗོད།
ཞོགས་པའི་ཆུ་ཚོད་དགུ་པར།གྲོང་མི་ལི་ལགས་རིར་
འཛེགས་ནས་སྤྱི་གླིང་གི་སྒོ་འགྲམ་དུ་འབྱོར།ཁོང་གིས
“ལྷོ་རིའི་སྤྱི་གླིང་དུ་ཡོང་ནས་རིར་འཛེག་པ་དེ་འཚོ་བའི་་་
ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།ང་རང་ལྷ་སར་ལས་ཀ་བྱེད་་་་་་་་
པར་སླེབས་པ་ནས་བཟུང་ལོ་ལྟར་གྱི་ཟླ་གསུམ་པ་འཆར་་་
རིམ་བཞིན་ལྷ་སར་ཕྱི་དྲོ་བྱེ་རླུང་ཆེན་པོ་ལྡང་གི་འདུགལོ་
དེ་དག་ནང་འདི་གར‘རི་བོ་བྱེ་མས་ཁེངས་པ’ནས‘རི་་་་
ཀླུང་སྔོ་ལྗང་གིས་བརྒྱན་པའི’བར་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་ལ་མིག་
མཐོང་ལག་ཟིན་བྱུང་།ང་ཚོ་གྲོང་མི་ཚང་མ་དངོས་་་་་་་་་་
འབྲེལ་ཕན་པ་ཐོབ་མཁན་ཤ་སྟག་རེད”ཅེས་གསར་་་་་་་་་་
འགོད་པར་བརྗོད་བྱུང་།
ཟླ་བ་གསུམ་པར།ཡར་ཀླུང་གཙང་པོའི་བྱང་རྒྱུད་དུ་
རྩི་ཤིང་གི་མྱུ་གུ་འབུས་འགོ་ཚུགས་ཤིང་།ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་་་
སྣེ་གདོང་ཆུས་སོ་དྲུག་ཤང་འབྲི་སྒང་གྲོང་ཚོའི་གྲོང་མི་་་་་་་
མིག་དམར་ཚེ་རིང་གིས་ཞོགས་ཟས་བཟས་མ་ཐག་རི་་་་་་་་
སྐོར་རྒྱག་འགོ་ཚུགས།ཆེད་ལས་ནགས་སྲུང་བ་ཞིག་ཡིན་་
པའི་ཁོང་གིས་ཉིན་གཅིག་ནང་མེ་སྐྱོན་གྱི་མངོན་མེད་་་་་་་་
རྐྱེན་ངན་གྲལ་བཤེར་དང་།གད་སྙིགས་སྒྲུག་པ།རི་སྐྱེས་་་
སྲོག་ཆགས་ཀྱི་འགུལ་སྐྱོད་གནས་ཚུལ་ལ་ལྟ་ཞིབ་བཅས་་་་
བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད།ད་དུང་རི་སྐྱེས་སྨན་རྒྱུ་གང་བྱུང་་་་
དུ་འཐུ་བ་དང་ནགས་ཤིང་གང་བྱུང་དུ་གཅོད་པ་སོགས་་་
སྐྱེ་ཁམས་ལ་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བའི་བྱེད་སྤྱོད་མ་ཐོན་་་་
སྔོན་འགོག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།“ལོ་དེ་དག་ནང་གྲོང་་་་་་་
མིའི་འདུ་ཤེས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ནས་སྐྱེ་ཁམས་་་
ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོང་གི་འདུ་ཤེས་ཇེ་ཟབ་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད།

མིག་སྔར་ཤང་དུ་ནགས་སྲུང་བ་161ཡོད”ཅེས་མིག་་་་་་་་་
དམར་ཚེ་རིང་གིས་བརྗོད་པ་དང་།ཁོང་གིས་སྔོན་ཆད་་་་་
ཤིང་བཅད་ནས་བུད་ཤིང་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲོང་མི་ཚང་་་་་་་་
མས་ད་ཆ་སོལ་རླངས་ཐབ་དང་གློག་ཐབ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་་་་་་་
པས།“ཤིང་གཅོད་མཁན”ནས“ཤིང་སྲུང་མཁན”ལ་་་་་་
གྱུར་པས་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་སྔར་བས་ལེགས་སུ་ཕྱིན་་་་་་་་
ཡོད་ཅེས་བརྗོད།
དེ་ནི་བོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་འཇགས་་་
སྲུང་བཅད་བརྟན་པོ་བསྐྲུན་པའི་བསྡུས་རིས་ཙམ་རེད།
ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་།རང་ལྗོངས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར（ས་་་་་་་་་་
ཁུལ）ཁག་གིས་ཡུལ་བབ་དང་བསྟུན་ཏེ་རི་ཆུ་ནགས་ཞིང་
དང་མཚེའུ་རྩྭ་བྱེ་འཁྱགས་བཅས་གཞི་གཅིག་ཅན་སྲུང་་་་་
སྐྱོང་དང་བརྒྱུད་རིམ་ལྡན་པའི་བཅོས་སྐྱོང་མཐའ་་་་་་་་་་
འཁྱོངས་བྱས་ཤིང་།ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་ཡར་ཀླུང་་་་་་་་་་
གཙང་པོ་དང་ཉང་ཆུ་སོགས་གཙང་པོ་རྒྱུག་ཁུལ་གཙོ་་་་་་་་
བོའི་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་ཉམས་གསོ་དང་ས་ཆུ་ཤོར་བ་་་་་་་
འགོག་བཅོས་བྱས་ཏེ།ཆུའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་འགྱུར་མེད་་་་་་་
གཅུན་འདོམས་ལམ་ལུགས་གང་མགྱོགས་བཟོས་པ་དང་།
ཆབ་མདོ་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་ནགས་དཔོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་་་་་་་་་
འགན་འཁྲིའི་ཁུལ་གྱི་ས་བཀྲ་བཟོས་པ་དང་ནགས་ཚལ་་་་
དང་རྩྭ་ཐང་ལ་སྐོར་གཡེང་དང་དོ་དམ་སྲུང་སྐྱོང་མི་སྣའི་་
ལས་ཀའི་རྩིས་ཐོ་བཟོས་པ།མངའ་རིས་ས་ཁུལ་གྱིས་རིམ་
ལྔའི་ཆུ་དཔོན་དང་མཚོ་དཔོན་གྱི་རྩ་འཛུགས་མ་ལག་་་་་་་་
བཙུགས་པ་མ་ཟད།ད་དུང་ཆུ་དཔོན་དང་མཚོ་དཔོན་གྱི་
ལམ་ལུགས་མ་ལག་གྲོང་མིའི་ཚོགས་ཆུང་དང་རང་བྱུང་་་་
གྲོང་ཚོ་སོགས་སུ་སྣུར་སྲིང་བྱས་ནས་བྱ་ཐབས་ཁག་དོན་་་
འཁྱོལ་བྱུང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་་་་
འདུ་ཤེས་ཀྱང་དེ་བས་མི་སེམས་སུ་གཏིང་ཟབ་ཟུག་ཡོད།
རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ལ་སྲུང་སྐྱོང་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་་་་
རུ་བཏང་ནས་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཞི་མཐུན་་་་་་་་་
མཉམ་གནས་ཡོང་བར་བྱས་པ།
དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་ནས་ལོ་65སོང་་་་་་་་
རིང་དང་།ལྷག་པར་དུ།ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་་་
པ་འཚོགས་ཚུན།བོད་ཀྱིས་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ལ་སྲུང་་་་་་
སྐྱོང་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་སྔ་རྗེས་སུ《〈ཀྲུང་ཧྭ་མི་་་་་
དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་སྲུང་་་་
སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས〉སྐོར་གྱི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལག་་
བསྟར་བྱ་ཐབས》དང《བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འདམ་་་་་
ར་སྲུང་སྐྱོང་སྲོལ་ཡིག》སོགས་ཁྱབ་བསྒྲགས་དང་ལག་་་་་་་
བསྟར་བྱས་པ་དང་།ལྷག་དོན་དུ།《བོད་རང་སྐྱོང་་་་་་་་་་
ལྗོངས་ཀྱི་སྐམ་སའི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱིས་སྤྱི་དམངས་་་་
ཀྱི་མི་ལུས་ལ་རྨས་སྐྱོན་བཟོས་པའམ་ཡང་ན་རྒྱུ་་་་་་་
ནོར་ལ་གྱོང་གུན་བཟོས་པར་ཁ་གསབ་བྱ་་་་་་་་་་
ཐབས》ཁྱབ་བསྒྲགས་དང་ལག་བསྟར་བྱས་ནས་་་་
སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཆག་སྒོ་བཟོ་བར་གྱོང་གུན་ཁ་་་་་་་་་་
གསབ་སྤྲོད་པའི་ལམ་སྲོལ་སྔར་བས་འཐུས་སྒོ་ཚང་
དུ་བཏང་ཡོད།
གསའ་ཡིས་ལུག་གསོད་པ་དང་དྲེད་མོང་གིས་
འབྲོག་པའི་ཁྱིམ་དུ་འཛུལ་ནས་གཏོར་བཤིག་་་་་་་་་་
གཏོང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བོད་ཀྱི་འབྲོག་ཁུལ་
དུ་རྟག་ཏུ་ཐོན་གྱི་ཡོད།“གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་་་་་་
འཕྲད་སྐབས་འབྲོག་པས་བྱ་ཐབས་སྣ་ཚོགས་སྤྱད་་
ནས་ཆག་སྒོ་བཟོ་བའི་སྲོག་ཆགས་གྲོང་ཚོ་ནས་་་་་་་་
ཕྱིར་འབུད་དང་འབྲོག་པའི་གྱོང་གུན་རྣམས་སྲིད་་
གཞུང་གིས་ཁ་གསབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད”ཅེས་བྱང་ཐང་་
རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་རང་བྱུང་སྲུང་སྐྱོང་ཁུལ་སྐྱིད་་་་
པོ་དོ་དམ་ས་ཚིགས་ཀྱི་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ལ་སྲུང་་
སྐྱོང་པ་ཚེ་རིང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བརྗོད།
གྲངས་གཞི་ལས་མངོན་པར།རང་ལྗོངས་་་་་་་་་
ཀྱིས་སྲོག་ཆགས་ཀྱིས་ཆག་སྒོ་བཟོས་པའི་གྱོང་གུན་
ཁ་གསབ་མ་དངུལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་7ལྷག་ཙམ་སྤྲད་
པས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་སྲུང་སྐྱོང་དང་རི་་་་་་་
སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ལ་སྲུང་སྐྱོང་བྱེད་པའི་དམིགས་་་་་
ཚད་མངོན་འགྱུར་བྱུང་ཡོད།
《དུས་རབས་གསར་པའི་ཏང་གི་བོད་སྐྱོང་་་་་་་
མཛད་ཇུས་ཀྱི་ལག་ལེན་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་རང་་་་་་་་
བཞིན་གྱི་གྲུབ་འབྲས》ཀྱི་རྒྱབ་ཤ་དཀར་པོའི་དེབ་་

ནང་བོད་དུ་སྐམ་སའི་རི་སྐྱེས་སྒལ་ཚིགས་སྲོག་ཆགས་་་་་་་་
རིགས་1072ཡོད་པའི་ནང་གསའ་དང་།འབྲོང་།
གཙོད།ཁྲུང་ཁྲུང་སྐེ་ནགཡུན་ནན་གྱི་སྤྲེའུ་སྤུ་སེར་སོགས་
རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་པོའི་རི་སྐྱེས་སྲུང་སྐྱོང་སྲོག་་་་་་་་་་
ཆགས་རིགས་65དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་པའི་རི་་
སྐྱེས་སྲུང་སྐྱོང་སྲོག་ཆགས་རིགས་152ཡོད་པ་འཁོད་་་་་་་་
ཡོད་ཅིང་།རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཆེ་འབྲིང་གི་གྲངས་འབོར་
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོར་སླེབས་ཡོད།རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་་་་་་
ཚོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་པ་སྟོངས་བར་ངོས་འཛིན་པའི་བོད་ཀྱི་་་་
ཤྭ་བ་སེར་ཆེན་སླར་ཡང་ཐོན་པ་དང་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་་་་་་་
སྐབས་ཀྱི་མགོ་གྲངས་200ལྷག་ཙམ་ནས་800ལྷག་ཙམ་་་
བར་མང་དུ་ཕྱིན་ཡོད།གཞན་ཡང་།ད་དུང་སྤྲེའུ་གདོང་་་
དཀར་སོགས་རི་སྐྱེས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་རིགས་གསར་པ་5
དང་ཀྲུང་གོའི་གསར་དུ་ཐོ་འགོད་བྱས་པའི་སྐྱེ་དངོས་་་་་་་་
རིགས་5ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད།
སྐྱེ་ཁམས་དམངས་ཕྱུག་གི་ཐབས་ལམ་རྒྱུན་ཆད་་་་་
མེད་པར་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ནས་ལྗང་མདོག་འཕེལ་་་་་་
རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་ཕན་པ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པ།
སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་ཡུག་བཟང་པོ་ནི་ཀུན་ལ་ཕན་ཤོས་ཀྱི་་་
དམངས་འཚོའི་བདེ་རྩ་ཞིག་རེད།དམངས་གཙོའི་བཅོས་
སྒྱུར་བྱས་ནས་ལོ་65སོང་རིང་།བོད་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་་་་་་
གིས་ལྗང་མདོག་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གསར་པ་རྒྱུན་
ཆད་མེད་པར་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ནས“རི་སྔོན་ཆུ་་་་་་་་་་
དྭངས”དང“གསེར་རི་དངུལ་རི”ཕན་ཚུན་འགྱུར་ལྡོག་་་
འགྲོ་བར་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་ཐོན་ལས་སྐྱེ་ཁམས་ཅན་་་་
དང་སྐྱེ་ཁམས་ཐོན་ལས་ཅན་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་སྐྱེ་་་་་་་
ཁམས་དཔལ་འབྱོར་མ་ལག་འཛུགས་པ་དང་འཐུས་སྒོ་་་་་
ཚང་དུ་བཏང་ནས།སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་དེ་དཔལ་་་་་་་་་་
འབྱོར་གྱི་ལེགས་ཆ་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལེགས་ཆར་རྒྱུན་་་་
ཆད་མེད་པར་བསྒྱུར་ཡོད།
ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་སྙེ་མོ་རྫོང་སྙེ་མོ་ཤང་དུ་ཤིང་འབྲས་ཁྲེ་་་
ལི་ཙི་དེ་ཉིད་ས་གནས་དེ་གའི་མང་ཚོགས་ཀྱི“ཕྱུག་་་་་་་་་་
འགྱུར་ཤིང་འབྲས”ལ་གྱུར་ཡོད།
“འདི་གའི་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་ཆེ་བ་དང་ཉི་འོད་་་་
ཕོག་ཡུན་རིང་བས་ཤིང་འབྲས་ཁྲེ་ལི་ཙི་སྐྱེ་འཚར་ལ་མཁོ་་
བའི་འོད་སྦྱོར་ནུས་པ་ལེགས་པོ་ཡོད།ད་དུང་ང་ཚོས་སྐྱེ་་་་
ལྡན་འདུས་ཚད་མཐོ་བའི་ལུག་གི་རིལ་མ་གཙོ་བོར་རྒྱག་་་
གི་ཡོད་པས་བཏབ་པའི་ཤིང་འབྲས་བྲོ་བ་ཞིམ་ལ་རིན་་་་་་་
གོང་ཡང་མཐོ་པོ་རག་གི་འདུག”ཅེས་གླིང་དེའི་ཤིང་་་་་་་་་་
འབྲས་ཁྲེ་ལི་ཙི་རྟེན་གཞིའི་འགན་འཁུར་བ་བདེ་སྐྱིད་་་་་་་་
ཀྱིས་གསར་འགོད་པར་བརྗོད་བྱུང་།

2018ལོའི་ཟླ་10པར།ས་གནས་དེ་གའི་སྲིད་་་་་་་་
གཞུང་གིས་པེ་ཅིང་བོད་སྐྱོར་ལས་དོན་རུ་ཁག་དང་་་་་་་
མཉམ་དུ་དེང་རབས་ཞིང་ལས་ཐོན་ལས་གླིང་ནང་་་་་་་་
འདྲེན་བྱས་ཏེ།ཤིང་འབྲས་ཁྲེ་ལི་ཙི་དང་།ཀྲོ་མ་ཀྲུ།སོ་
ལོ་སྔོན་པོ་སོགས་ཤིང་འབྲས་དང་སྔོ་ཚལ་འདེབས་་་་་་་་
འཛུགས་བྱས་ནས་དེང་རབས་ཞིང་ལས་ཐོན་ལས་འཕེལ་་
རྒྱས་བཏང་ཡོད།ད་ཆ་རྟེན་གཞིར་ཤིང་འབྲས་ཁྲེ་ལི་ཙི་་་་་
སྡོང་རྐང་6000ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དང་འདེབས་ཁྱོན་མུའུ་
104ཟིན་ཡོད།ཤིང་འབྲས་ཁྲེ་ལི་ཙི་ཐོན་ལས་ཀྱིས་གྲོང་་་་
ཚོའི་མཉམ་སྡེབ་ཡོང་འབབ་མང་དུ་ཕྱིན་པ་མ་ཟད།ད་་་་་
དུང་དུད་ཚང་20ལྷག་ཙམ་གྱི་གྲོང་མིར་ཁྱིམ་གྱི་སྒོ་ཁར་་་་་
ལས་ཞུགས་ཐུབ་པར་སྐུལ་ཁྲིད་ཐུབ་ཡོད།
ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་ཀ་ལ་གྲོང་ཚོ་དེ་མཛེས་སྡུག་ལྡན་་་་་་་་
པའི་ཉང་ཆུའི་ངོགས་སུ་གནས་པ་དང་དེར་བོད་ཀྱི“ཁམ་
བུའི་མེ་ཏོག་གི་གྲོང་ཚོ་དང་པོ”ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡོད།གྲོང་་
ཚོའི་ཁང་པའི་རྒྱབ་མདུན་དང་ཞིང་ནང་མུ་ཁའི་ཁམ་་་་་་་་
སྡོང་གླིང་གི་རྒྱ་ཁྱོན་ལ་མུའུ་500ལྷག་ཙམ་ཟིན་ཞིང་།
དེའི་ནང་རི་སྐྱེས་ཁམ་སྡོང་གླིང་མུའུ་270ལྷག་ཙམ་ཡོད་་་
པར་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཡོད།
དེ་སྔ།ཀ་ལ་གྲོང་ཚོའི་གྲོང་མིས“ཁམ་བུའི་མེ་ཏོག་གི་་
འབྱུང་ཁུངས”སྲུང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་ཕྱུག་འགྱུར་ཡོང་་་་་་་་
ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མེད།2002ལོར།ཀ་ལ་གྲོང་ཚོས་ཁམ་་་་་་་
བུའི་མེ་ཏོག་གི་རིག་གནས་དུས་ཆེན་གཉེར་འགོ་ཚུགས་་་་
པ་དང་།ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་།ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁམ་་་་
བུའི་མེ་ཏོག་ཡུལ་སྐོར་རིག་གནས་དུས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་ར་་་
གཙོ་བོར་གྱུར་ཡོད།ལོ་ཁ་ཤས་གོང་།གྲོང་མིས་མ་དངུལ་་
སྒོར་ཁྲི་50ལྷག་ཙམ་བསྡུ་རུབ་བྱས་ནས་ཁམ་བུའི་མེ་ཏོག་
རབ་ཏུ་བཞད་པའི་རི་ལྡེབས་དེ་ཁམ་བུའི་མེ་ཏོག་གི་་་་་་་་་་
མཛེས་ལྗོངས་ཁུལ་དུ་བསྐྲུན་ཡོད།ཀ་ལ་གྲོང་ཚོས་ད་དུང་
མཛེས་ལྗོངས་ཁུལ་དེར་བརྟེན་ནས་ཞིང་པའི་སྤྲོ་སྐྱིད་ཁང་
དང་ལྟ་སྐོར་སྔོག་འཐུ་གླིང་སོགས་ཀྱི་ལེ་ལག་ཚང་བའི་་་་་་་
ཐོན་ལས་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་ཡོད།2023ལོའི་ཁམ་བུའི་་་
མེ་ཏོག་དུས་ཆེན་རིང་ཀ་ལ་གྲོང་ཚོར་ཡུལ་སྐོར་ཡོང་་་་་་་་་་
འབབ་སྒོར་ཁྲི་400ལྷག་ཙམ་བྱུང་ནས་མཉམ་སྡེབ་ཡོང་་་་
འབབ་ཀྱི་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་ཟིན་ཡོད།
དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་ནས་ལོ་65སོང་་་་་་་
རིང་།བོད་ཀྱིས་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་དང་བདག་སྐྱོང་གི་་་་་
བཀོད་པ་ཆེན་པོ་ཧུར་ཐག་བཏོད་པས་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་་་་་་་་
ཡུག་སྔར་བས་ལེགས་སུ་ཕྱིན་པ་དང་།མྱ་ངམ་ཐང་དུ་་་་་་་་
འགྱུར་བ་དང་བྱེ་འགྱུར་ས་ཞིང་གཉིས་ཀ་ཉུང་དུ་ཕྱིན་པ།
“ཀྲུང་ཧྭའི་ཆུ་གསོག་མཐོ་ལྕོག”ཉིན་བཞིན་ཇེ་རྒྱས་སུ་་་་་་་
ཕྱིན་པ་བཅས་ལས་མི་དང་རང་བྱུང་ཁམས་ཞི་མཐུན་་་་་་་་
མཉམ་གནས་ཀྱི་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་རིམ་་་་
བཞིན་མངོན་བཞིན་མཆིས།

དྭངས་གཙང་རི་ཀླུང་བསྲུངས།མཛེས་སྡུག་བོད་ལྗོངས་བསྐྲུན།

ངེད་གྲོང་ཁྱེར་གྱིས་བོད་ལ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་ནས་ལོ་65འཁོར་བའི་བརྗོད་དོན་གཙོ་བོའི་གསར་འགྱུར་ཡོངས་བསྒྲགས་འཚོགས་པ།